

provincie **HOLLAND**
ZUID

**Voortgangsrapportage realisatie
windenergie Zuid-Holland 2016**

Gedeputeerde Staten
6 december 2016

Voortgangsrapportage realisatie Windenergie Zuid-Holland

Vastgesteld Gedeputeerde Staten, 6 december 2016

Aanleiding rapportage

Voor u ligt de derde Voortgangsrapportage realisatie windenergie Zuid-Holland voor 2016. Deze geeft inzicht in de voortgang van de realisatie van de provinciale taakstelling voor windenergie in het algemeen en per deelgebied.

De rapportage geeft de stand van zaken op 1 december 2016 weer en geeft inzicht welk deel van de opgave zich op een kritisch pad bevindt, in het licht van de overeengekomen opgave tot en met 2020. Tot slot wordt, in het onderdeel “stand van zaken per regio”, de voortgang van de bestaande VRM-locaties voor windenergie beschreven.

Conclusies: algemeen beeld van de voortgang, knelpunten en dilemma's

In de vorige voortgangsrapportage (over 2015) werd al geconcludeerd dat de taakstelling die de provincie Zuid-Holland met het Rijk heeft afgesproken, 735,5 MW opgesteld vermogen in 2020, alleen haalbaar zou zijn met een forse versnellingsimpuls.

De conclusie is nu, op de peildatum van 1 december 2016, dat een deel van de opgave inderdaad niet eind 2020 gerealiseerd zal zijn, maar één of twee jaar later. Daarentegen zijn de processen die thans lopen ter voorbereiding van de diverse windlocaties zodanig onomkeerbaar dat wij verwachten dat de afgesproken kwantitatieve taakstelling wel degelijk zal worden gehaald. Wel zal voor een aantal locaties de termijn van 2020 worden overschreden. Het gaat vooral om de volgende projecten:

- Op Goeree-Overflakkee loopt de realisatie van drie van de vier locaties windenergie op schema. Voor de locatie **Noordrand Goeree** (deels natuur, deels landbouw, complexe situatie rond grondeigendom) heeft het overleg tussen gemeente, initiatiefnemers en grondeigenaren veel tijd gekost. Er is nu zicht op overeenstemming waardoor de verwachting is dat in 2017 de concrete planuitwerking van de windlocatie kan starten en eind 2017 begin 2018 de formele procedures. Realisatie van het volledige windpark in 2020 is om die reden onzeker.
- Bij de realisatie van het **Windpark Maasvlakte II** zijn, naast de provincie, diverse rijkspartijen (ministeries EZ en I&M, Rijkswaterstaat, Rijksvastgoedbedrijf), de gemeente Rotterdam en het Havenbedrijf betrokken. Het bereiken van overeenstemming, zowel tussen de rijkspartijen als met de andere betrokken overheden, kost veel tijd. Inhoudelijk is er discussie geweest over het “opknippen” van de aanbesteding in tweeën (harde en zachte zeevering). Naar verwachting wordt voor het gehele project nu de tender begin 2017 gestart. Dat betekent dat eind 2017, begin 2018 de keuze voor een consortium bekend wordt en de daadwerkelijke ontwikkeling, zoals vergunningprocedures, kan beginnen. Daadwerkelijke realisatie van het windpark wordt voorzien eind 2021/begin 2022.
- Om in het gebied van de voormalige **Stadsregio Rotterdam** te komen tot de bij convenant afgesproken 150 MW windenergie is een partiële herziening van de Verordening Ruimte in voorbereiding. Hiertoe worden circa 45 mogelijke locaties onderzocht in een PlanMER-onderzoek. Najaar 2017 zullen Provinciale Staten de aanvullende locaties vastleggen in de Verordening, waarna de daadwerkelijke ontwikkeling van de locaties kan aanvangen (zoeken initiatiefnemers, wijzigen bestemmingsplannen, verlenen vergunningen en SDE-subsidie, etc.). Het tempo van ontwikkeling is onder meer afhankelijk van de medewerking van gemeenten en beschikbaarheid van initiatiefnemers. Dit zal per locatie verschillen. Dat betekent dat niet alle nieuwe locaties in 2020 daadwerkelijk gerealiseerd zullen zijn. Wij zullen

voor deze locaties voorstellen doen voor een realisatiestrategie, gericht op versnelling van de uitvoering.

Naast de actieve betrokkenheid bij de genoemde projecten is in 2016 intensief gemonitord op de voortgang van het tiental windlocaties waarover de provincie in 2014 een overeenkomst met de gemeenten heeft gesloten waarbij deze de regie op de uitvoering op zich hebben genomen. In een aantal gevallen zijn de afspraken en realisatietermijnen geactualiseerd. Met een aantal gemeenten heeft bestuurlijk overleg plaatsgevonden. Voor Goeree is in oktober een hernieuwde overeenkomst gesloten tussen gemeente en provincie.

Ook in Zuid-Holland is sprake van terughoudendheid van Rijkswaterstaat en waterschappen voor het bouwen van windturbines op en/of nabij waterkeringen. Dit vertraagt de ontwikkeling van een aantal locaties. Om hier een oplossing voor te vinden zijn wij in (bestuurlijk) in overleg met deze organisaties.

Dat de realisatie van locaties voor windenergie een intensieve betrokkenheid en inzet van alle partijen vraagt beperkt zich niet tot Zuid-Holland. Ook in het bestuurlijk overleg tussen Rijk, provincies en gemeenten is begin 2016 geconstateerd (naar aanleiding van de Monitor Wind op Land 2015) dat een intensivering nodig is om 2020 binnen bereik te brengen. In het Kernteam Wind op Land hebben partijen toen een gezamenlijk "actieplan intensivering windenergie" vastgesteld met aanvullende acties om beleid en processen te optimaliseren. De acties hebben betrekking op het investeren in maatschappelijke acceptatie en draagvlak en het verkorten van doorlooptijden van projecten. In dit kader heeft het Rijk zich verplicht om belemmeringen vanuit de regelgeving weg te nemen (bijvoorbeeld defensie- en binnenvaartradar, windenergie op waterkeringen en signaalverlichting). De provincies hebben toegezegd hun planning te optimaliseren en de uitvoering te intensiveren. Ook wordt bezien of voor gemeenten een pakket aan ondersteuning beschikbaar kan komen om de realisatie te versnellen.

Op dit moment wordt de Monitor Wind op Land 2016 voorbereid, hieruit zal moeten blijken in hoeverre reeds een versnelling zichtbaar is.

Alles overziende zijn in 2016 forse inspanningen gedaan om de windtaakstelling verder te realiseren. Dit leidt ertoe dat op de peildatum van 1 december 2016 bijna 50 % van de opgave is gerealiseerd (360 MW; bron: Windstats). Er zijn ook concrete resultaten geboekt. Het windpark Barrepolder (Heineken) in Zoeterwoude (12 MW), Kralingseveer in Capelle a/d IJssel (3 MW) en Dordtse Kil 4 in Dordrecht (9,2 MW) zijn in 2016 gerealiseerd. De planning is dat eind 2016 ook de bouw van een windturbine in Den Haag, bij het Prins Clausplein, is afgerond (CEVA, 3 MW).

Voor de volgende locaties is in 2016 de omgevingsvergunning verleend: Windpark Nieuwe Waterweg in Hoek van Holland (24 MW), Windpark Nieuw-Reijerwaard te Ridderkerk (9 MW), Windpark Slufterdam op de Maasvlakte (42 MW; na sanering van circa 25 MW) en windlocatie Spui te Korendijk (15 MW).

De projecten die nu in voorbereiding zijn en/of gerealiseerd tellen op tot een realisatie (prognose) van circa 840 MW. Veel projecten bevinden zich in het voortraject (vooroverleg gemeente en initiatiefnemers, planvorming).

Hoewel een groot deel van de projecten dus goed vordert, is duidelijk dat een deel van de opgave zich op een kritisch pad bevindt en vertraging zal oplopen.

Zoals het er nu naar uit ziet kan van de circa 840 MW in prognose, volgens de huidige planning circa 650 MW in 2020 gerealiseerd zijn. De overige ruim 200 MW worden naar verwachting in 2021 en 2022 afgerond. Deze 200 MW is niet volledig nodig om de taakstelling van 735,5 MW te realiseren. Zoals eerder met Provinciale Staten afgesproken wordt een risicomarge aangehouden omdat in de praktijk blijkt dat niet alle projecten gerealiseerd kunnen worden.

Krimp en vervanging van windcapaciteit in Zuid-Holland

Door het Rijk (rapportage van RVO) is gesignaleerd dat een deel van het nu opgestelde vermogen aan windturbines de komende jaren door exploitanten kan worden verwijderd. Oorzaak hiervan is bijvoorbeeld beëindiging van de subsidieperiode (bv MEP-subsidie), lage energieprijzen en aantrekkelijke tweedehands markt. Dit zijn aspecten waar weinig grip op is en hier zijn geen harde cijfers over bekend.

Daarnaast kan krimp ook het gevolg zijn van (landelijk) veiligheidsbeleid, bijvoorbeeld het Besluit Externe Veiligheid Buisleidingen (BEVB). Hierdoor zal een deel van de windturbines in het havengebied van Rotterdam gesaneerd moeten worden (circa 60 MW). Zoals het zich nu laat aanzien heeft dit geen invloed op de doelstelling uit het Havenconvenant (300 MW opgesteld vermogen).

Naast de hierboven genoemde aspecten scharen wij als provincie onder krimp ook de turbines waarvan bekend is dat zij worden vervangen door nieuwe (zwaardere) turbines (repowering). Veelal is van deze turbines de subsidietermijn verlopen. Wij houden voor Zuid-Holland rekening met een deze krimp en vervanging van opgesteld vermogen en de inschatting is dat op termijn circa 175 MW verwijderd kan/zal worden, waarvan circa 140 MW vóór 2020 en circa 30 MW na 2020. In de voortgangsrapportage is hier (deels) al rekening mee gehouden.

Het Rijk staat op het standpunt dat de provincies dienen te anticiperen op de krimp en maatregelen moeten treffen om de afgesproken taakstelling in 2020 te halen.

Voorbeelden van krimp

In 2016 deden zich in Zuid-Holland twee gevallen van krimp voor die niet waren voorzien. Het gaat om de voorgenomen verwijdering van 4 turbines van 3 MW in Alphen aan den Rijn (Rijnwoude, Spookverlaat) en de reeds verwijderde turbines (2 x 2 MW) in Zoeterwoude (Papemeer).

Volgens de exploitant (Prodeon) is de reden van de (voorgenomen) sanering het verstrijken van de 10-jarige MEP-subsidieperiode. Het exploiteren van de turbines zou met de huidige lage energieprijzen niet rendabel zijn.

In het geval van de locatie langs de N11 (Rijnwoude/Spookverlaat, gemeente Alphen aan den Rijn) stuit een snelle vervanging op de bepaling in de VRM dat de ashoogte bij vervanging niet mag toenemen. Hierdoor is toekenning van een nieuwe SDE⁺ - subsidie niet mogelijk. Deze vereist een toename van minimaal 1 MW per turbine en is verhoging van de mast een noodzaak. Met de gemeente Alphen aan den Rijn en de exploitant wordt gezocht naar een oplossing.

Intentie van de gemeente Alphen aan den Rijn is dat eind 2020 minimaal het bestaande (huidige) aantal MW is opgesteld.

Voor daadwerkelijke vervanging op deze locatie is medewerking van Provinciale Staten noodzakelijk, dan wel dient elders een locatie gevonden te worden.

Update realisatiestrategie voor windenergie

De geldende realisatiestrategie is in 2014 opgenomen in het Programma Ruimte en is gezien de voorgaande analyse toe aan een update. In het voorjaar van 2017 zal hiertoe een voorstel worden gedaan. Dit is temeer noodzakelijk als met de partiële wijziging van de Verordening Ruimte nieuwe locaties worden toegevoegd. In de realisatiestrategie worden maatregelen geschetst die gericht zijn op het tot stand brengen van een versnelling. Tot de mogelijkheden behoren versnelling van besluitvormingsprocedures en het ondersteunen van gemeenten en initiatiefnemers.

Samen met het Rijk wordt onderzocht hoe gemeenten ondersteund kunnen worden bij het versnellen van hun procedures. Dit versnellingspakket hebben Rijk en Provincies met elkaar in 2016 afgesproken.

Daarnaast wordt specifiek voor de voormalige Stadsregio Rotterdam gekeken hoe versnelling van de windopgave gestalte kan krijgen.

Lokale initiatieven

In Zuid- Holland ontstaan steeds meer lokale initiatieven die zich op windenergie richten. Ook al dragen zij op dit moment nog niet veel bij aan het opgestelde vermogen, zij zijn wel een belangrijke factor in de energietransitie. Zij dragen bij aan evenredige verdeling van de kosten en de baten van de energietransitie en zorgen voor draagvlak van windprojecten. Het realiseren van windturbines is zo complex dat deze initiatieven niet zonder meer slagen. Als onderdeel van de Energieagenda onderzoeken wij samen met andere partijen of wij deel kunnen nemen aan een landelijk ontwikkelfonds dat zich richt op professionalisering van coöperaties dan wel of wij een eigen instrument hiervoor kunnen opzetten. Daarnaast ondersteunen wij gemeenten in hun contacten met de initiatieven. Om het gesprek met de afzonderlijke coöperaties te stroomlijnen, wordt in Zuid-Holland een koepelcoöperatie voor windinitiatieven opgericht. Dat gebeurt in samenwerking met de Windvogel, ResCoop en de Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland.

Afspraken Windenergie op land

Met gezamenlijke provincies en het Rijk zijn in 2013 afspraken gemaakt over de verdeling van de Rijksdoelstelling van 6.000 MW windenergie op land. Hierbij is de opgave voor de provincie Zuid-Holland gesteld op 735,5 MW.

Kort samengevat houden de afspraken tussen Rijk en provincies het volgende in:

1. De provincies hebben een *resultaatsverplichting* om uiterlijk 30 juni 2014 hun afgesproken opgave planologisch te hebben vastgelegd in hun structuurvisie (in Zuid-Holland: Verordening ruimte);
2. Provincies en Rijk hebben een *inspanningsverplichting* om tijdig alle benodigde procedures (RO, vergunningen, MER) te starten, zodat op 1 januari 2018 de bouw kan starten;
3. Het Rijk heeft een inspanningsverplichting om de knelpunten weg te nemen die binnen haar invloedssfeer liggen;
4. Het Kernteam Wind op Land (provincies, Rijk, VNG, NWEA) stuurt en bewaakt de voortgang en lost knelpunten op.

De provincie kan dus in het algemeen niet worden aangesproken op bijvoorbeeld vertraging of stagnatie als deze het gevolg is van handelen of nalaten van andere partijen, het afhaken van initiatiefnemers en het niet tijdig verkrijgen van subsidies.

De Minister van economische zaken brengt ieder voorjaar een landelijke Monitor Wind op Land uit en deze wordt aangeboden aan de Tweede Kamer.

Deze voortgangsrapportage vormt de basis voor het Zuid-Hollandse deel van de hierboven genoemde landelijke monitor.

Ruimtelijk kader voor windenergie

In de Verordening ruimte 2014 en het Programma ruimte, als onderdeel van de Visie ruimte en mobiliteit (VRM) is de met het Rijk afgesproken opgave (735,5 MW in 2020) vastgelegd en zijn de windlocaties vastgesteld.

Daarnaast zijn in de VRM en het Programma ruimte de criteria opgenomen voor de keuze van de locaties en is de realisatiestrategie beschreven. Het plaatsen van (grote) windturbines is alleen mogelijk op locaties windenergie zoals aangewezen in de Verordening Ruimte.

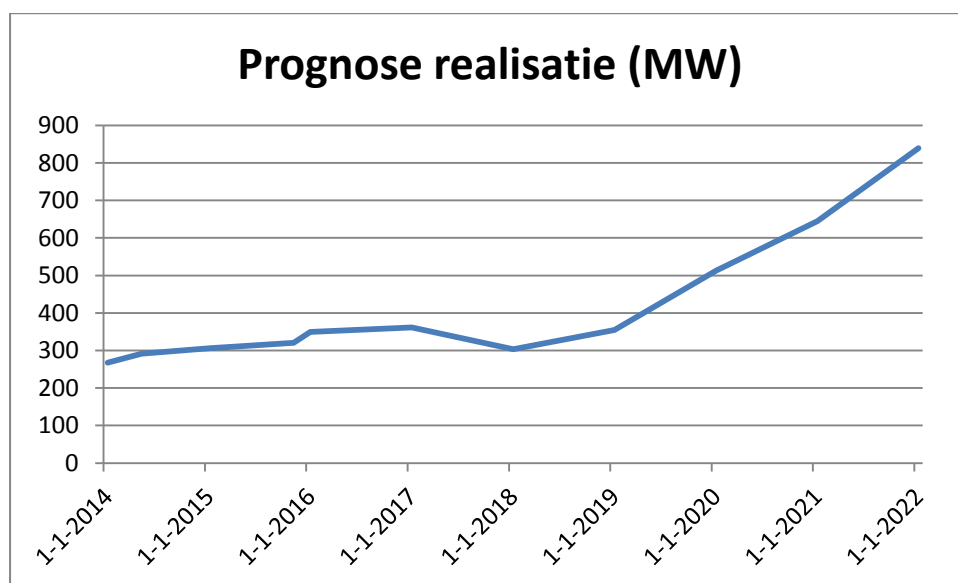
De locaties zijn opgenomen op kaart 10 van de Verordening ruimte. Het Programma ruimte heeft net als de VRM de status van provinciale structuurvisie als bedoeld in artikel 2.2 van de Wet ruimtelijke ordening.

In de Energieagenda Zuid-Holland "Watt anders" (2016) is aangekondigd dat, in het kader van een nieuwe ruimtelijke energiestrategie, ook de plaatsingsvisie voor windenergie herzien zal worden. Hierover zullen wij ook het gesprek aangaan met betrokken overheden en maatschappelijke organisaties. Een nieuwe plaatsingsvisie in de Verordening ruimte zal vooral name doorwerken naar de plaatsing van windturbines na 2020. Hierbij zal ook relevant zijn wat het toekomstig rijksbeleid voor windenergie zal inhouden.

Planning realisatie locaties 2014-2022

Hieronder is de planning samengevat in tabel en grafiek:

Datum	Prognose realisatie (MW)
1-1-2014	268
1-5-2014	292
1-1-2015	307
1-11-2015	320
1-1-2016	350
1-1-2017	360
1-1-2018	300
1-1-2019	350
1-1-2020	510
1-1-2021	650
1-1-2022	840

NB1: conform prognose zullen in 2020 en 2021 veel MW worden gerealiseerd. Dit betreft onder meer de extra turbines op Goeree-Overflakkee, Maasvlakte en in de Stadregio Rotterdam;

NB2: bij bovenstaand weergegeven vermogen is uitgegaan van het gemiddelde van de minimale en maximale prognose per jaar. Daarnaast is uitgegaan van een gemiddelde capaciteit per windturbine van 3 MW.

Een relevante ontwikkeling is dat door gewijzigd subsidiebeleid van het Rijk (SDE+) een trend zichtbaar is naar het plaatsen van turbines met een lager vermogen (2,7 of 2,3 MW i.p.v. 3 MW). Reden is een hogere energieopbrengst per tijdseenheid. Dat betekent dat meer turbines nodig kunnen zijn op de opgave te halen. In onze prognoses is hier geen rekening mee gehouden omdat dit een onzekere factor is.

Stand van zaken locaties Windenergie per realisatiefase

In onderstaande tabel is aangegeven hoeveel MW aan windenergie op land op dit moment in de provincie Zuid-Holland gerealiseerd is.

Daarnaast is aangegeven hoeveel MW in voorbereiding is en in welke fase. Dit telt op tot een maximale realisatie (prognose) van circa 840 MW. Duidelijk is dat nog relatief veel projecten in het voortraject zitten. Er wordt een marge aangehouden tussen prognose en realisatie totdat meer zicht is op het exacte aantal MW. Gelet op de trajecten die nu lopen is deze risicomarge noodzakelijk om onze opgave te realiseren.

Gemeente/regio/gebied	Megawatts in voorbereiding*	gerealiseerd	bouw in voorbereiding	vergunningenprocedure	ruimtelijke procedure	Voortraject	Te verwijderen voor 2020	Te verwijderen na 2020
Convenant Havengebied Rotterdam (300 MW)	286	193	0	42	0	148	70	30
Convenant Stadsregio Rotterdam (150 MW)	120***	12,5	0	33	0	81	3,5	0
Structuurvisie Goeree-Overflakkee (225 MW)	230	79	0	69	69	0	0	0
Overig provincie Zuid-Holland	210	74,5	3	57	63	71	8,5	0
		359	3	201	132	297	82,3	30
Totaal	846 MW**							

* alle VRM-locaties waar sprake is van een voornemen tot realisatie van windcapaciteit;

** waarvan circa 200 MW onzeker voor realisatie 2020 (op basis van ambtelijke weging voortgang projecten);

*** de prognose is dat van deze voor de Stadsregio Rotterdam in de VRM gereserveerde ruimte circa 45 MW gerealiseerd kan worden. Van de circa 80 MW in het voortraject blijkt een aantal locaties lastig te realiseren bijvoorbeeld door belemmeringen als waterveiligheid en landschappelijke inpassing.

Stand van zaken uitvoering per regio

Aan de realisatie van de windenergie opgave wordt conform de uitvoeringsstrategie, opgenomen in de VRM, gewerkt. Concreet betekent dit per regio het volgende:

Regio	Stand van zaken uitvoering
Goeree-Overflakkee	<p>Locaties windenergie zijn op basis van de PlanMER in de VRM en in de structuurvisie van de gemeente opgenomen. De totale opgave is 225 MW. Op 30 oktober 2014 is een overeenkomst gesloten voor het niet van toepassing verklaren van de provinciale bevoegdheid voor de vergunningverleningen.</p> <p>Op 27 oktober 2016 hebben gemeente en provincie een nieuwe overeenkomst gesloten waarbij de gemeente de regie behoudt op de regionale windopgave en waarin mijlpalen voor de realisatie zijn afgesproken. Voor deelgebied de Noordrand is het overleg met grondeigenaren en ontwikkelaars over omvang en locatie van de windenergieopgave vergeschied.</p> <p>De repowering van het bestaande windpark Battenoert (Deltawind/Eneco) is in maart 2016 officieel geopend (12 MW). De nieuwe turbines vervangen 7 oudere turbines die al 19 jaar oud waren.</p> <p>Burgemeester en wethouders van Goeree-Overflakkee hebben op 5 april 2016 de Notities Reikwijdte en Detailniveau voor de nieuwe windparken Haringvliet Goeree-Overflakkee, Battenoert en Anna Wilhelminapolder vastgesteld. Op basis hiervan worden milieueffectrapportages opgesteld. De milieueffectrapporten maken vervolgens onderdeel uit van het ontwerp bestemmingsplan en ontwerp omgevings-vergunning (planning in 2017).</p> <p>Op 21 september heeft de gemeenteraad van Goeree-Overflakkee de ontwerpvergunning verleend en het ontwerpbestemmingsplan vastgesteld voor windpark Haringvliet Goeree-Overflakkee. Dit windpark bestaat uit zes windturbines (18 MW) in de Van Pallandtpolder en Brienenspolder en wordt ontwikkeld door Nuon Wind in samenwerking met een lokale agrariër. Realisatie is voorzien in 2019.</p>
Havengebied	<p>Havenconvenant (totale doelstelling 300 MW met een opgave van 150 MW t.o.v. 2009) is in uitvoering. Voor Windpark Maasvlakte 2 zijn onderzoeken uitgevoerd over de business cases en naar de optimaal te hanteren vergunningenstrategie.</p> <p>De marktbenadering (gecombineerde tendering voor de zachte en harde zeegeving) is voorzien aanvang 2017. Realisatie van minimaal 108 MW wordt verwacht in 2021/2022.</p> <p>Repowering van windpark Slufterdijk (42 MW) is vergunning-technisch rond. De verwachting is dat de ombouw van het bestaande windpark in 2018 is afgerond. Rotterdam heeft voornemens voor aanvullende capaciteit op de Landtong Rozenburg.</p>
(voormalige) Stadsregio Rotterdam	<p>De in 2013 in het convenant afgesproken opgave van 150 MW kan niet worden gehaald met de in het convenant opgenomen locaties. Op basis van overleg met de gemeenten, een technisch belemmeringenonderzoek en een consultatie van de branche (NWEA) zijn mogelijke alternatieve plaatsingsgebieden geïnventariseerd.</p> <p>Op 16 september 2015 hebben Provinciale Staten ingestemd met het uitvoeren van een PlanMER voor het onderzoeken van alternatieve locaties voor windenergie die zullen worden opgenomen in een partiële wijziging van de Verordening Ruimte. Op het startdocument zijn ruim 4.000 zienswijzen ontvangen. In 2016 hebben diverse bestuurlijke overleggen plaatsgevonden over de voortgang en de resultaten uit het PlanMER.</p>

	<p>Ook met de partijen in het maatschappelijk spoor hebben gesprekken plaatsgevonden, dit middels de (brede) klankbordgroep. Het PlanMER onderzoek is inmiddels afgerond. Met de gemeenten wordt gesproken over hun medewerking aan realiseerbare locaties en over de realisatiestrategie. Provinciale Staten zullen in het najaar van 2017 de definitieve VRM-wijziging vaststellen met de alternatieve locaties. Voorne-Putten: voor een aantal locaties vindt overleg plaats met waterbeheerders over de technische haalbaarheid van de voorgenomen plaatsing van windturbines op dijklichamen (Haringvlietdam, Hartel-Oost). Voor de locatie Barendrecht-Heinenoord is in de VRM aangegeven dat deze in samenhang met de locatie Oude Maas in Binnenmaas moet worden ontwikkeld. Hier ligt een negatief landschappelijk advies (Vista) op tafel om beide locaties te ontwikkelen. Voor de locatie Ridderkerk-Donkersloot ligt een negatief advies (High Impact Assessment) in relatie tot het werelderfgoed Kinderdijk. Voor beide locaties wordt in het kader van de partiële wijziging VRM een besluit genomen of deze worden gehandhaafd als windlocatie.</p>
Alblasserwaard/ Vijfheerenlanden	<p>Met de gemeente Gorinchem is op 30 oktober 2014 een overeenkomst gesloten waarbij de provinciale bevoegdheden voor de windlocatie op het bedrijventerrein Gorinchem Noord (thans Groote Haar) aan de gemeente zijn overgedragen. Het ontwerpbestemmingsplan voor de Groote Haar met 3 turbines is gepubliceerd. Radarverstoring van de defensie radar bij Herwijnen lijkt hierbij een probleem. Dit kan worden ondervangen door 1 turbine te laten vervallen. Daarom zal het bestemmingsplan bij vaststelling (omstreeks maart 2017) ruimte bieden aan twee turbines (6 MW), waarna de omgevingsvergunning voor de bouw kan worden verleend.</p>
Drechtsteden	<p>Met de gemeenten Dordrecht en Zwijndrecht zijn in oktober 2014 overeenkomsten getekend voor het niet van toepassing verklaren van de provinciale bevoegdheid voor de vergunningverlening. De gemeente Dordrecht heeft een Structuurvisie Windenergie opgesteld. De gemeente ziet windenergie als een belangrijke duurzame energiebron om in 2050 'klimaatneutraal' te zijn. Dit jaar is Windpark Kilwind 4 gerealiseerd (9,2 MW) en er is een initiatief voor het ontwikkelen van een windturbine op Duivelseiland (2,3 MW). De gemeente Zwijndrecht heeft in het kader van de partiële wijziging VRM inzake windenergie bij de provincie een verzoek ingediend om een alternatief te zoeken voor de bestaande VRM-locatie Groote Lindt en om een gedragen alternatief op te nemen in de gewijzigde VRM. Hiervoor heeft de gemeente op PlanMER niveau onderzoek laten doen naar de geschiktheid van potentiële locaties windenergie. De conclusie was dat op basis van milieutechnische aspecten meerdere locaties, waaronder de bestaande VRM-locatie Groote Lindt, geschikt zijn. Het college van B&W heeft vervolgens aan de gemeenteraad voorgesteld locatie Kijfhoek-B (langs de HSL) vrij te geven voor inspraak als zijnde de voorkeurslocatie. De raad was echter de mening toegedaan dat geen van de onderzochte locaties voldoet. Nu de gemeente geen gedragen alternatief heeft aandragen, blijft locatie Groote Lindt als locatie windenergie in de VRM staan.</p>
Haaglanden	<p>De locaties Technopolis Delft en Pijnacker Nootdorp (Balij/A12) worden nader onderzocht in het planMER-onderzoek voor de partiële aanpassing van de VRM. Deze locaties zijn via zienswijzen op de VRM (2014) aangedragen door concrete initiatiefnemers die deze locaties willen</p>

	<p>ontwikkelen. De initiatiefnemer van ABC Westland heeft zich inmiddels teruggetrokken. Daarom wordt deze locatie niet verder onderzocht in het PlanMER-onderzoek. Voor de overige locaties wordt besluitvorming gezamenlijk met de overige VRM-herzieningslocaties verwacht. Verwacht wordt dat eind 2016 de windturbine op het CEVA terrein in Den Haag (3 MW) in gebruik is.</p> <p>De VRM-locatie langs de A20 bij Maasland zal niet op korte termijn ontwikkeld worden door de initiatiefnemer, tevens grondeigenaar.</p>
Midden-Holland	<p>Met de gemeente Waddinxveen en Zuidplas wordt (bestuurlijk) verkend op welke wijze de locatie windenergie Distripark Doelwijk kan worden ontwikkeld. Het betreft de plaatsing van één extra turbine in lijn met de bestaande vier turbines.</p>
Hoeksche Waard	<p>In oktober 2014 zijn met gemeenten Binnenmaas, Cromstrijen en Strijen overeenkomsten gesloten waarbij de bevoegdheden voor windenergie aan de gemeenten zijn overgedragen.</p> <p>In de gemeente Binnenmaas is, na een voortvarende start, de procedure voor het windpark Oude Maas (circa 15 MW) in een impasse geraakt na een besluit van de gemeenteraad in april 2016 om de tiphoogte van de beoogde windturbines te maximeren op 160 meter. Door de initiatiefnemer wordt deze maximering niet rendabel geacht. Na bestuurlijk overleg met de provincie, de gemeente en de initiatiefnemer zoeken de gemeente Binnenmaas en de initiatiefnemer naar een oplossing. Eind 2016 zal hier meer bekend over zijn.</p> <p>In Cromstrijen is op 29 maart 2016 het bestemmingsplan voor het windpark Hogezaandse Polder (circa 30 MW) vastgesteld. Naar verwachting zal de omgevingsvergunning voor de bouw eind 2016 worden verleend. Voorts is in oktober 2016 de vergunningsprocedure (incl. afwijking bestemmingsplan) voor de herstructurering van het windpark Westerse polder gestart (vervanging van 7 bestaande turbines van in totaal 3,5 MW door 5 grotere windturbines van 15 MW). Naar verwachting zal ook deze omgevingsvergunning eind 2016 worden verleend.</p> <p>Voor de opwaardering van windpark Mariapolder in de gemeente Strijen (van 4,5 MW naar 15 MW) heeft de gemeente opdracht gegeven voor een landschapsonderzoek. Reden is om de impact op het landschap te onderzoeken vanwege de verplaatsing van het windpark meer landinwaarts. De turbines staan nu op de overgang van land-water. De uitkomsten en de vervolgstappen van de gemeente worden op bestuurlijk niveau besproken.</p> <p>Ten behoeve van de realisatie van het windpark Spui (min. 15 MW) in de gemeente Korendijk hebben Provinciale Staten op 14 september 2016 het MER en het PIP Windpark Spui vastgesteld. Vervolgens hebben Gedeputeerde Staten en het waterschap Hollandse Delta de benodigde vergunningen verleend en is de beroepsprocedure gestart.</p>
Holland-Rijnland	<p>Met de gemeente Katwijk is op 30 oktober 2014 een overeenkomst gesloten waarbij de bevoegdheden voor de windlocatie windenergie Valkenburgse Meer aan de gemeente zijn overgedragen. De provincie en gemeente hebben in 2015 afspraken gemaakt over de grondoverdracht, maar door nieuwe onderhandelingen is vertraging opgetreden. In verband hiermee zal de overeenkomst met de gemeente Katwijk worden verlengd.</p> <p>In de gemeente Teylingen werkt Akzo Nobel aan de planvorming voor twee windtubines (circa 6 MW) op de locatie Sassenheim. Daarbij wordt gestreefd naar verlening omgevingsvergunning (incl. afwijking bestemmingsplan) medio juli 2017. Bevoegd gezag ligt voorsnog bij Gedeputeerde Staten omdat het om meer dan 5 MW gaat en omdat het</p>

	<p>een BRZO-bedrijf is.</p> <p>De vergunning voor het Windpark Barrepolder (op het terrein van Heineken) in de gemeente Zoeterwoude is verleend en de bouw is afgerond.</p> <p>De twee bestaande windlocaties langs de N11 (Spookverlaat Alphen en Papemeer Zoeterwoude) worden door de eigenaar ontmanteld (zie verder tekst van de voortgangsrapportage betreffende “krimp”)</p>
--	--

Samenvattend is in 2016 de volgende capaciteit windenergie gerealiseerd:

Windpark Barrepolder (Zoeterwoude)	12 MW
Locatie Kralingseveer (Capelle a/d IJssel)	3 MW
Windpark Dordtse Kil 4 (Dordrecht)	9 MW

Verwachte oplevering in 2016 in Q4:

Locatie CEVA (Den Haag)	3 MW
-------------------------	------

Totaal 2016: 27 MW